

Opetus- ja kulttuuriministeriö
PL 29
00023 Valtioneuvosto

Asia: Lausunto hallituksen esityksen luonnoksesta – tekijänoikeuden yhteishallinnointi
Viite: Lausuntopyyntö 14.7.2015; OKM/35/010/2014

Suomen yliopistot UNIFI ry kiinnittää huomionsa tekijänoikeuden yhteishallinnointia koskevan esityksen yliopistoja koskeviin vaikutuksiin. UNIFI pitää tärkeänä tieteen ja tutkimuksen avoimuutta (Open Science) ja haluaa tukea toimenpiteitä, joilla tätä sekä eurooppalaisen tutkimusalueen että kansallisen tason tärkeää tavoitetta edistetään.

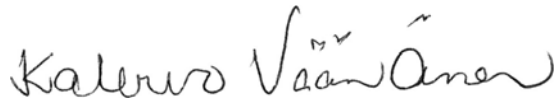
Yliopistojen osalta Open Science -kokonaisuuteen kuuluvat avoimet oppimateriaalit (OER, Open Educational Resources), avoimesti julkaistu tutkimusdata (Open Data) ja avoimesti julkaistu metadata. Yliopistoissa tutkijat ja opettajat toteuttavat avointa julkaisemista itsehallinnon avulla rinnakkaistallentamalla tieteelliset artikkelit sähköiseen avoimeen julkaisuarkistoon avoimilla käyttöluvilla. Suositeltava käyttöluvuksi on Creative Commons Nimeä 4.0, joka kuuluu Creative Commons -lisenssiperheeseen ja joka mahdollistaa myös kaupallisen käytön. Open Science -tavoitteiden kannalta on keskeistä, että avoimia aineistoja voidaan käyttää myös elinkeinotoiminnassa.

Tekijänoikeusjärjestöjen nykymuotoinen huolellisesti yhteen käyttöyhteyteen ja aikaan rajattu maksullinen lisensiointi on tutkimuksen avoimuuden kannalta ongelmallinen. UNIFI katsoo, että luopuminen yliopistojen tutkimuksen ja koulutuksen aineistojen osalta nykyisestä yhteishallinnointijärjestöjen lisensioinnista toisi merkittäviä hyötyjä tutkimukselle, maamme tutkimus- ja innovaatiojärjestelmälle ja koko yhteiskunnalle, elinkeinoelämä mukaan lukien. Avoimen tieteen ja tutkimuksen tavoitteiden saavuttaminen edellyttää lisäksi nykyistä merkittävästi laajemman tutkimuspoikkeuksen ja yliopistojen opetusta koskevan digitaalisen opetuskäytön poikkeuksen säätämistä tekijänoikeuslainsäädäntöön. Avoimen tieteen ja tutkimuksen laajat hyödyt yhteiskunnalle ja elinkeinoelämälle on nähtävä ensisijaisen tärkeinä. Avoimen tieteen ja tutkimuksen tavoitteiden täyttymisestä tekijöiden itsehallinnon avulla koituisi lisäksi välittömiä taloudellisia vaikutuksia yliopistoille. Yliopistot ovat 1.8.2014 maksaneet kopiointikorvauksia yhteishallinnointijärjestö Kopioistolle noin 2 miljoonaa euroa/vuosi.

UNIFI pitää kannatettavana yhteishallinnon kehittämisen neuvottelukunnan perustamista ja on valmis nimeämään edustajansa siihen.

Helsingissä 10.9.2015

Suomen yliopistot UNIFI ry, Finlands universitet UNIFI rf

A handwritten signature in black ink that reads "Kalervo Väänänen".

Kalervo Väänänen
Puheenjohtaja

A handwritten signature in black ink that reads "Leena Wahlfors".

Leena Wahlfors
Toiminnanjohtaja